

COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi türk dünyası üçün tarixi hadisədir

Zöhrə Fərəcova

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) ev sahibi seçilməsi ölkəmizin qlobal bəlaya çevrilmiş iqlim dəyişmələri probleminin həllinə töhfə vermək söylərinə dünya ictimaiyyətinin diqqətinin təzahürüdür. Azərbaycana beynəlxalq arenada göstərilmiş bu böyük etimad Şuşada təşkil olunan Türk Dövlətləri Təşkilatına (TDT) daxil olan ölkələrin dövlət rəhbərlərinin qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə də yüksək dəyərləndirildi.

İyulun 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin, Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin, Qırğızıstan Respublikasının Prezidenti Sadır Japarovun, Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevin, Macarıstanın Baş naziri Viktor Orbanın, Türkiyə Respublikasının vitse-prezidenti Cevdet Yılmazın, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Prezidenti Ersin Tatarın, Türk Dövlətləri Təşkilatının baş katibi Kubanıçbek Ömürəliyevin iştirak etdikləri Zirvə görüşündə ölkəmizin COP29-a evsahibliyinin əhəmiyyəti, iqlim dəyişikliyinə mənfi fəsadları ilə mübarizədə birgə fəaliyyət göstərməyin vacibliyi vurğulandı.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev tədbir iştirakçılarının hər birini bir daha COP29 konfransında iştiraka dəvət etdi. COP29-a sədrlik və bu tədbirin Bakıda keçirilməsinin beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən ölkəmizə olan böyük etimadın bariz nümunəsi olduğunu, 200-ə yaxın ölkənin Azərbaycanın namizədliyini yekdilliklə dəstəklədiyini vurğulayan Prezident İlham Əliyev diqqətə çatdırdı ki, Qoşulmama Hərəkətində 4 il sədrliyimiz dövründə qazanılan təcrübədən yararlanaraq inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında həmrəyliyin gücləndirilməsi, konsensusa nail olunması üçün səylər göstəriləcək.

Tədbirdə çıxış edən digər dövlət və hökumət başçıları da bir sıra mühüm məsələlər sırasında Azərbaycanın COP29-a evsahibliyindən danışdılar. Türk Dövlətləri Təşkilatının hazırkı sədri, Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev COP29-da fəal iştirak edəcəklərini diqqətə çatdırdı: "Biz iqlim məsələləri ilə bağlı türk dünyası ilə əməkdaşlığı gücləndirməyə hazırıq. Bununla əlaqədar biz bu il Azərbaycanda keçiriləcək COP29 iqlim konfransının işində fəal iştirak etməyi planlaşdırırıq".

Qırğızıstan Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov çıxışında Azərbaycanın COP29-a uğurla sədrlik edəcəyinə əminliyini bildirib: "Sevindirici haldır ki, bu ilin noyabr ayında qardaş Azərbaycan ən vacib qlobal forumlardan birinə - BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına - COP29-a evsahibliyi edəcək. Əminəm ki, Azərbaycanın COP29-a sədrliyi qarşıdan gələn konfransın gündəliyində duran məsələləri, o cümlədən iqlim maliyyələşməsinə əhəmiyyətli dərəcədə irəliləyişə apara biləcək".

Qırğızıstan Prezidenti Azərbaycanla və təşkilata üzv olan digər ölkələrlə bərpaulunan enerji sahəsində əməkdaşlıqda maraqlı olduqlarını da vurğuladı: "Azərbaycanın bərpaulunan enerji mənbələrini, o cümlədən COP29-a sədrliyi çərçivəsində fəal inkişaf etdirdiyini və təşviq etdiyini nəzərə alaraq, biz Azərbaycan tərəfinə və ümumilikdə üzv dövlətlərə bərpaulunan enerji mənbələri ilə bağlı birgə layihələri həyata keçirmək üçün çağırış edirik".

Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev də çıxışında bu ilin noyabrında Bakıda keçiriləcək BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) toxundu. O, bu tədbirin türk dövlətləri üçün böyük tarixi hadisə olduğunu bildirdi. "İqlim dəyişikliyi məsələsində dünya liderlərinin uğurlu bir görüş keçirmələrini səmimi-qəlbədən diləyirik. Biz bu nüfuzlu tədbirə fəal şəkildə qatılmağa və bu məsələdə Azərbaycana mümkün olan hər cür yardımı göstərməyə hazırıq".

Türkiyə Respublikasının vitse-prezidenti Cevdet Yılmaz Zirvə görüşünün iştirakçılarına müraciətlə dedi: "Türk dünyasının hörmətli liderləri, qlobal səviyyədə yaşanan proseslər enerji təhlükəsizliyinin və enerji sahəsində əməkdaşlığın önəmini bir daha ortaya qoyub. Resurslarla zəngin və əlverişli coğrafi mövqedə yerləşən türk dövlətlərinin rolu bu baxımdan mühüm önəm daşımaqdadır. Şərq ilə Qərbi bir-biri ilə birləşdirən genişmiqyaslı enerji infrastrukturunu layihələrini birlikdə uğurla həyata keçiririk. Azərbaycan ilə bu sahədə həyata keçirdiyimiz layihələr həqiqətən nümunədir. Başda türkmən təbii qazı olmaqla, Xəzərin digər tərəfindəki resursların Türkiyəyə və Avropaya daşınması həm bizlərin milli rifahına, həm də Avropanın enerji təhlükəsizliyinə töhfə verəcək".

Türkiyə Respublikasının vitse-prezidenti çıxışında Azərbaycanın COP29-a evsahibliyi etməsinin əhəmiyyətini xüsusi vurğuladı: "Azərbaycanın Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına - COP29-a evsahibliyi etməsindən böyük məmnunluq duyuruq. Xüsusilə iqlim maliyyələşməsi mövzuda mühüm qərarların qəbul ediləcəyi bu konfransa hazırlıq prosesində bir çox mövzuda sıx əməkdaşlığımızı və dəstəyimizi davam etdirəcəyik". Cevdet Yılmaz Azərbaycanın COP29-a evsahibliyinin regional əməkdaşlıq baxımından da böyük önəm daşdığını qeyd etdi: "Bu baxımdan Azərbaycanın konfransda Türk Dövlətləri Təşkilatının bir təşəbbüsünə yer verilməsi və ya ortaq bir tədbirin keçirilməsi ilə bağlı təklifini məmnunluqla qarşılayırıq".

Türk Dövlətləri Təşkilatının baş katibi Kubanıçbek Ömürəliyev Azərbaycanın COP29-a evsahibliyi etməsinin önəmini vurğuladı: "Mən qabaqcıl təşəbbüs olan və ən aktual məsələlərdən birinin müzakirəsi üçün bütün dünyadan minlərlə insanı bir araya gətirəcək COP29-a evsahibliyi edəcəyi münasibətilə qardaş Azərbaycanı təbrik etmək istərdim".

Xatırladaq ki, Şuşa Zirvə görüşündə Türk Dövlətləri Təşkilatının fəaliyyətinin inkişafı üçün mühüm qərarlar qəbul olundu. Zirvə görüşü çərçivəsində qardaşlıq əlaqələrinin daha da dərinləşməsi istiqamətində növbəti mühüm addım hesab edilən Qarabağ Bəyannaməsi imzalandı. Böyük əhəmiyyət kəsb edən bu sənəddə qeyd olundu: "2024-cü il noyabrın 11-22-də Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının (UNFCCC) Tərəflər Konfransının (COP29) 29-cu sessiyasına evsahibliyi etməkdə Azərbaycan Respublikası Hökumətinə uğurlar arzulayır və Konvensiyanın tərəflərinin gözləntiləri əsasında COP29-un konkret nəticələrinin əldə edilməsində Azərbaycanın ardıcıl səylərini dəstəkləyirik".